Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Warszawa, 28 lutego 2025 r.
Znak sprawy: DŻW.zch.870.19.2025

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Dotyczy: oświadczenia złożonego na 27. posiedzeniu Senatu w dniu 22 stycznia 2025 r. - możliwość użycia broni palnej do zabicia zwierząt gospodarskich podczas ewentualnej akcji zwalczania pryszczycy.

Szanowna Pani Marszałek,

w nawiązaniu do oświadczenia złożonego na 27. posiedzeniu Senatu w dniu 22 stycznia 2025 r. przez Pana senatora Beniamina Godylę uprzejmie informuję, co następuje.

Kwestia uśmiercania zwierząt, w tym zwierząt gospodarskich, jest ujęta w przepisach rozporządzenia 1099/2009[1)], ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt[2)] oraz wydanego na jej podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 września 2004 r. w sprawie kwalifikacji osób uprawnionych do zawodowego uboju oraz warunków i metod uboju i uśmiercania zwierząt[3)].

Przepisy rozporządzenia 1099/2009 są stosowane od dnia 1 stycznia 2013 r. i dotyczą uśmiercania zwierząt utrzymywanych w celu produkcji żywności, wełny, skóry, futer lub innych produktów, jak również uśmiercania zwierząt w celu zmniejszenia ich liczebności oraz działań związanych z uśmiercaniem.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia 1099/2009 zwierzęta są uśmiercane wyłącznie po uprzednim ogłuszeniu zgodnie z metodami i szczegółowymi

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
+48 22 250 01 18
kancelaria@minrol.gov.pl
www.gov.pl/rolnictwo

wymogami związanymi ze stosowaniem tych metod określonymi w załączniku I do tego rozporządzenia. Do śmierci zwierzęta są utrzymywane w stanie nieprzytomności i niewrażliwości na bodźce. Rozdział I załącznika I do rozporządzenia 1099/2009 określa dopuszczone metody ogłuszania zwierząt, dzieląc je na:

1) metody mechaniczne - urządzenie bolcowe penetrujące (ogłuszenie proste), urządzenie bolcowe niepenetrujące (ogłuszenie proste), **broń palna z pociskami**, maceracja, przemieszczenie kręgów szyjnych i uderzenie w głowę;
2) metody elektryczne - ogłuszanie elektryczne elektrodami przyłożonymi jedynie z obu stron głowy (ogłuszenie proste), ogłuszanie z elektrodami przyłożonymi na głowie i ciele zwierzęcia (ogłuszenie proste w przypadku uboju) i ogłuszanie w kąpieli wodnej (ogłuszenie proste, chyba że częstotliwość jest równa lub mniejsza niż 50 Hz);
3) metody atmosfery kontrolowanej - dwutlenek węgla w wysokim stężeniu (ogłuszenie proste w przypadku świń), dwutlenek węgla w dwu fazach, dwutlenek węgla w połączeniu z gazami obojętnymi (ogłuszenie proste w przypadku świń i drobiu), gazy obojętne (ogłuszenie proste w przypadku świń i drobiu), tlenek węgla (czyste źródło), tlenek węgla w połączeniu z innymi gazami i ogłuszanie z wykorzystaniem niskiego ciśnienia atmosferycznego;
4) inne metody – śmiertelna iniekcja.

Ponadto wskazane jest do jakich gatunków lub grup produkcyjnych zwierząt dana metoda może być zastosowana oraz najważniejsze parametry danej metody. Dodatkowo, w odniesieniu do niektórych z tych metod, w rozdziale II załącznika I do rozporządzenia 1099/2009 zostały określone szczegółowe wymogi.

W odniesieniu do **broni palnej** określono, że metoda ta ma na celu poważne i nieodwracalne uszkodzenie mózgu spowodowane wstrząsem i wejściem jednego lub większej liczby pocisków. **Może być zastosowana do** ogłuszania wszystkich gatunków i może być stosowana do uboju, zmniejszenia liczebności i **innych, nieokreślonych, sytuacji, a jej najważniejszymi parametrami są: pozycja strzału, siła i kaliber naboju i typ pocisku,** przy czym nie zostały określone szczegółowe wymogi w tym zakresie na poziomie UE.

Z oczywistych względów przepisy rozporządzenia 1099/2009 nie regulują kwestii związanych z dostępem do broni palnej i kwalifikacjami osób posiadających broń palną. Uzyskanie pozwolenia na użycie broni palnej w celu łowieckim odbywa się na podstawie art. 10 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji[4)]. Ważną przyczyną uzasadniającą wydanie pozwolenia jest posiadanie uprawnień do wykonywania polowania. Z uwagi na powyższe, **osoba, która posiada pozwolenie na broń wydane w celu łowieckim nie może używać jej do ogłuszania zwierząt w celu zabicia zwierząt lub uboju zwierząt w rzeźni lub poza nią.** Działanie takie nie stanowi wykonania uprawnienia do wykonywania polowania. Niemniej jednak katalog celów, dla których mogą być wydawane pozwolenia na broń (określone w art. 10 ust. 2 ustawy o broni i amunicji), jak i ważnych przyczyn uzasadniających te cele, **nie ma charakteru zamkniętego, zatem w przypadku wystąpienia wnioskodawcy o wydanie pozwolenia na posiadanie broni w celu innym niż łowiectwo, organ obowiązany jest do przeprowadzenia postępowania oraz dokonania oceny, czy przedstawione argumenty należy uznać za ważną przyczynę posiadania broni.**

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie zwierząt **dopuszcza się zabijanie zwierząt, jeżeli zabicie zwierząt mieści się w działaniach niezbędnych do usunięcia poważnego zagrożenia sanitarnego ludzi lub zwierząt**. W takich przypadkach zwierzę może być uśmiercone bez zgody właściciela na podstawie orzeczenia lekarza weterynarii. Ustalenie właściciela i uzyskanie jego zgody nie dotyczy zwierząt chorych na choroby podlegające obowiązkowi zwalczania na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt[5)].

Należy jednakże mieć na uwadze, że zgodnie z art. 33 ust. 4 ustawy o ochronie zwierząt, w razie konieczności **bezzwłocznego uśmiercenia**, rozumianego jako obiektywny stan rzeczy stwierdzony, w miarę możliwości, przez lekarza weterynarii, **polegający na tym, że zwierzę może dalej żyć jedynie cierpiąc i znosząc ból, a moralnym obowiązkiem człowieka staje się skrócenie cierpień zwierzęcia**, czynność tę dokonuje się przez:

1) podanie środka usypiającego - przez lekarza weterynarii;

2) zastrzelenie zwierzęcia wolno żyjącego (dzikiego) - przez osobę uprawnioną do użycia broni palnej.

Reasumując należy zauważyć, że obecnie **obowiązujące przepisy dopuszczają** w określonych przypadkach **użycie broni palnej do uśmiercania zwierząt**, natomiast kwestia uzyskania pozwolenia na broń pozostaje poza zakresem kompetencji resortu rolnictwa.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Jacek Czerniak
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

1) rozporządzenie Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania (Dz. Urz. UE L 303 z 18.11.2009, str. 1, z późn. zm.),
2) ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1580),
3) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 września 2004 r. w sprawie kwalifikacji osób uprawnionych do zawodowego uboju oraz warunków i metod uboju i uśmiercania zwierząt (Dz. U. z 2021 r. poz. 1033),
4) ustawa z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2024 r. poz. 485),
5) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz.U. z 2023 r. poz. 1075).

Do wiadomości:
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów